

Ustanowienie Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich

Dzięki Instrumentowi Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego kraje Bałkanów Zachodnich będą czerpać pewne korzyści wynikające z członkostwa w UE, jeszcze zanim do niej przystąpią. Ma to wspierać reformy wewnętrzne w tych państwach. Wsparcie z Instrumentu wyniesie do 6 mld EUR w latach 2024–2027. Głosowanie w Parlamencie Europejskim nad tekstem uzgodnionym w wyniku negocjacji międzyinstytucjonalnych zaplanowano na drugą sesję plenarną w kwietniu 2024 r.

Kontekst

Konwergencja społeczno-gospodarcza jest centralnym elementem integracji europejskiej i procesu akcesyjnego krajów Bałkanów Zachodnich. W 2022 r. Unia zatwierdziła podejście oparte na „stopniowej integracji”. W związku z tym powstały nowe inicjatywy, takie jak Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich, który ma wspierać reformy wewnętrzne w tym regionie. Dzięki Instrumentowi kraje Bałkanów Zachodnich będą czerpać pewne korzyści wynikające z członkostwa w UE, jeszcze zanim do niej przystąpią. Dotyczy to w szczególności czterech swobód: przepływu towarów, kapitału, usług i osób. Komisja Europejska zaproponowała Instrument 8 listopada 2023 r. W latach 2024–2027 jego beneficjenci otrzymają z niego do 6 mld EUR. Instrument będzie uzupełniał inne instrumenty UE, takie jak [Instrument Pomocy Przedakcesyjnej](#) (IPA III), którego budżet wynosi 14,2 mld EUR.

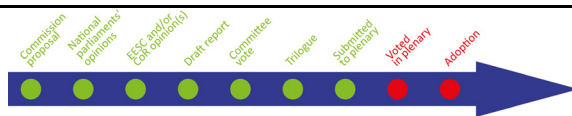
[Przewodnicząca Komisji](#) Ursula von der Leyen stwierdziła, że dzięki Instrumentowi „w ciągu dekady gospodarka Bałkanów Zachodnich może się podwoić”. We [wniosku](#) przewidziano reformy i inwestycje, dzięki którym kraje Bałkanów Zachodnich będą mogły czerpać korzyści z najważniejszych obszarów jednolitego rynku. Instrument uzupełni podejście polegające na tematycznym przydziale środków, stosowane w [Instrumencie Pomocy Przedakcesyjnej](#) (IPA III). Nacisk położony zostanie bowiem na konkretne czynniki stymulujące wzrost społeczno-gospodarczy. Podczas gdy w IPA III stosuje się programowanie oparte na wynikach, mechanizm płatności Instrumentu będzie oparty na [warunkowości ex ante](#). Beneficjenci będą otrzymywać zarówno dotacje, jak i pożyczki. Każdy kraj będący beneficjentem opracuje program reform, w którym określi najważniejsze działania, jakie zamierza podjąć w latach 2024–2027, aby przyspieszyć konwergencję społeczno-gospodarczą z UE. Przydzielone środki na wszystkie rodzaje wsparcia mogą sięgnąć łącznie 6 mld EUR, z czego do 2 mld EUR stanowi bezzwrotne wsparcie, a 4 mld EUR pożyczki preferencyjne udzielane przez UE. Płatności będą obwarowane surowymi warunkami i będą zależeć od tego, czy partnerzy przeprowadzą reformy określone w uzgodnionych programach reform.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego

Podczas śródkresowego przeglądu wieloletnich ram finansowych Parlament i Rada przeanalizowały wniosek dotyczący Instrumentu w ramach zwykłej procedury ustawodawczej. 11 marca 2024 r. Komisja Spraw Zagranicznych (AFET) i Komisja Budżetowa (BUDG) [przyjęły](#) wspólne [sprawozdanie](#). Zaapelowały w nim, aby wprowadzić jasne wskaźniki postępów i kolejne zabezpieczenia, co zagwarantuje stosowanie podejścia „najpierw kwestie podstawowe”. Pozwoliłoby to na położenie większego nacisku na praworządność i warunkowość. Komisje wyraziły też obawę, czy Instrument nie pokrywa się z instrumentem IPA III, i zaleciły, by wzmocnić zarządzanie nim dzięki silniejszemu nadzorowi parlamentarnemu i większej przejrzystości. 4 kwietnia przewodnicząca Parlamentu Roberta Metsola [ogłosiła](#), że negocjacje międzyinstytucjonalne w sprawie Instrumentu zakończyły się sukcesem. Głosowanie w Parlamencie nad uzgodnionym tekstem zaplanowano na drugą sesję plenarną w kwietniu 2024 r.

Sprawozdanie w pierwszym czytaniu: [2023/0397\(COD\)](#);
Komisje przedmiotowo właściwe: AFET i BUDG (art. 58);
sprawozdawcy: Tonino Picula (S&D, Chorwacja) oraz Karlo
Ressler (PPE, Chorwacja).

Niniejszy dokument został przygotowany z myślą o posłach do Parlamentu Europejskiego i członkach personelu parlamentarnego. Zawiera informacje, które mogą być pomocne w pracach parlamentarnych. Wyłączną odpowiedzialność za jego treść ponoszą autorzy, a wyrażonych w nim opinii nie należy traktować jako oficjalnego stanowiska Parlamentu. Powielanie i tłumaczenie dokumentu do celów niekomercyjnych jest dozwolone, pod warunkiem że podane zostanie źródło, a Parlament Europejski zostanie wcześniej powiadomiony i otrzyma egzemplarz publikacji. © Unia Europejska, 2024.